

Кротюк А.М., доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

**ЩОДО ВПЛИВУ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ НА ПОШИРЕННЯ
ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ
НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ЇХ АНАЛОГІВ
ТА ПРЕКУРСОРІВ**

Сучасний періодісторичного розвитку України характеризується зростанням злочинності, а також рядом супутніх, негативних явищ та проявів в суспільстві, які в кримінології називають «фоновими».

«Фонові» явища - асоціальні, негативні прояви, які існують паралельно зі злочинністю, у системі суспільних відносин. Вони взаємодіють із злочинністю, перебувають у різного роду зв'язках та відносинах.

Традиційно до «фонових» явищ відносять пияцтво, наркотизм, соціальний паразитизм, проституцію, бродяжництво та безпритульність. Останнім часом цей перелік розширився за рахунок насильства в сім'ї, суїцидальної поведінки, бідності, правового нігілізму, проявів аморальності, психічних розладів та залежності від мережі Інтернет.

Мережа Інтернет, особливо соціальні мережі, на даний час, мають великий вплив на свідомість населення, проникли у всі сфери суспільства. Збільшилась кількість злочинів, які вчиняються шляхом використання Інтернету: шахрайства, наркозлочини тощо.

Не можна не сказати і про позитивні сторони розвитку інформаційних технологій, Інтернету: можливість вільного спілкування, доступ до публічної інформації, робота, навчання тощо.

Але останнім часом ускладнилась боротьба зі злочинністю через стрімкий розвиток електронних технологій. Зокрема, в мережі Інтернет чимало сайтів рекламують та детально описують формули, способи приготування та очікувані ефекти від вживання наркотичних засобів та психотропних речовин.

Деякі сайти містять інформацію про субкультуру наркоманів, розшифровують значення жаргонних слів, наводять приклади способів нерозголошення факту вживання наркотиків. Слід зазначити, що така поінформованість користувачів Інтернету про наркотики, такий масив інформації про них та способи їх використання може задіяти психологічні механізми «зворотного ефекту». Завдяки прихованому впливу на свідомість, по суті, в Інтернеті здійснюється популяризація наркотичних засобів.

Завдяки мережі Інтернету трапляються випадки збуту наркотичних засобів (вказівки на місця, де їх можливо придбати, ознаки контактерів та способи оплати тощо).

Протидія таким проявам суспільно небезпечної поведінки, що становлять загрозу, у першу чергу, для молодого покоління, є складним завданням, особливо з огляду на відсутність відповідних нормативно-правових важелів [1, с. 36].

В законодавстві України відсутня відповідальність за вчинення злочинів з використанням мережі Інтернет.

Активне «засівання» злочинцями Інтернет мережі інформаційними повідомленнями щодо надання віртуальним особам можливості долучитися до вживання наркотичних засобів формує у багатьох з таких осіб потенційних, а згодом і реальних споживачів цих засобів [2, с. 44-45].

В мережі Інтернет будь-хто, і насамперед неповнолітні, мають вільний доступ до сайтів з порнографічною інформацією, до фільмів та розважальних програм з елементами жорстокості та насильства тощо.

З вищевикладеного, ми можемо зробити висновок, що на даний час, мережа Інтернет «фоновим» явищем, детермінантою злочинності, виступає сприятливим середовищем для її поширення.

Тому необхідно здійснювати контроль, моніторинг Інтернету, оскільки профілактика і попередження фонових явищ виступає дієвим засобом щодо зниження рівня злочинності

серед окремих верств населення, і важливою частиною системи запобігання злочинам.

Відповідно до «Стратегії державної політики щодо наркотиків до 2020 року», схваленої КМ України Розпорядженням № 735-р від 28.08.2013, основними завданнями держави у цій сфері є запобігання розповсюдженню наркотичних засобів серед підлітків і молоді, організація раннього виявлення незаконного вживання наркотиків, розроблення заходів протидії поширенню наркотичної субкультури, профілактика незаконного обігу наркотиків через мережу Інтернет[3].

Отже, у зв'язку із збільшенням кількості злочинів в мережі Інтернет, можливості негативного впливу на свідомість суспільства, особливо молоді, необхідно внести відповідні зміни в законодавство України.

Держава та правоохоронні органи повинні відслідковувати та закривати сайти із забороненою інформацією, здійснювати профілактику злочинності в мережі Інтернет, шляхом публікацій, відеофільмів, мультфільмів, реклами суспільно-корисної інформації. Адже запобігання є найбільш ефективним, якщо воно починається на ранній стадії, а ефективність залежить від активності уповноважених правоохоронних органів держави.

Список використаних джерел:

1. Свірін М.О. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (поняття та особливості кваліфікації) / М.О. Свірін. - Наука і правоохорона. - 2015. - № 3 (29). С. 126-132.

2. Виявлення, документування та розслідування злочинів, передбачених ст.315 КК України, чинених з використанням мережі Інтернет: навчально-практичний посібник / В.М. Комарницький, В.О. Криволапчук, Б.І. Бараненко та ін.; МВС України, Луган. держ. Ун-т внутр. Справ ім. Е.О. Дідоренка. - Сєверодонецьк: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2017. - 505 с.

3. Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/246715472>